

5.

A Három Fillér közönsége finoman szólva is szedett-vedett volt. A pincehelyiséget, amelyhez száz meg száz hasonló várta a száraz torkúakat szerte a

14 Kondor Vilmos

CUKORBORSÓ REZSŐ KÉTPENGŐSE*

(2. rész)

városban, talán csak az a kis pódium különböztette meg a többitől, ami a boltíves beugróban állt. A beugró egyszer egy folyosó része lehetett, vagy egy pincenyúlványé, ám két méter után fal parancsolt megálljt a kérdések-

nek és a fénynek. Gordon körbepillantott a közönségen, már ha annak lehetett nevezni a dülöngélő asztaloknál üldögélő sokféle embert, akik között éppúgy volt iszákos utcaseprő, mint egyetemista, csinos és modern leány, mint szüzességét és fogait feltehetően egyidőben elvesztett, meghatározhatatlan korú nő. A helyiség hátuljában állt a pult, mögötte a pultos, és Gordon sóhajtva torpant meg az utolsó lépcsőfokon. Mert ha szeretne inni, akkor érthető lenne, hogy ennyi időt tölt kocsmákban és italmérésekben, de ahogy a buszvezető a volán mögött ül reggeltől estig, úgy a zsurnaliszta ivókban gyűjti az információt, mert ott a legbeszédesebbek az emberek, vagy ha valakinek még-sincs beszélhetnékje, nyelvoldónak ott a sör, a bor meg a pálinka.

Akárhány ivóban megfordult, valami mindig röpködött a levegőben – azt a zárás előtti félállapotot leszámítva, amikor az erőszakos részek már megverték egymást, a békések meg az asztalra dőlve hortyogtak. Van, ahol legyek röpködtek, van, ahol kések, máshol szitokszavak, több helyütt székek, itt-ott asztalok, kivételes helyeken kuncaftok is, ám Gordon azokban a kocsmákban érezte magát a legjobban, ahol dallamok röpködtek a levegőben. A Három Fillérben a pódium léte arra utalt, hogy itt zenélni szoktak, de hogy hányan és mikor, arra vonatkozólag semmiféle információt nem kapott, pedig szemével alaposan feltérképezte a kocsmát, mielőtt lelépett az utolsó lépcsőfokról.

– Félreálltam – szólalt meg mögötte egy kellemetlen, érces hang, Gordon pedig tette, amit mondtak neki. Félreállt. A hang tulajdonosának haja az elmúlt évek során csúszhatott le fejről az állára, mert szakálla majdnem zakója alját verdeste, ám koponyáján a kalapon kívül nem sok minden volt. Tuskólábán az egyik asztalhoz ment, kihúzta a széket, leült, megfogta az ott ülő fogatlan nő kezét, és olyan szerelmes szemmel nézett rá, hogy Gordon elkapta tekintetét. A sarokban a vaskályha fölött kifeszített madzagon *Az Est* embersportrovata száradt a *Társaság* legújabb száma, valamint egy kék atlétatrikó társaságában. Gordon lába alatt csak kicsit csúszott a fűrészpör,

amely, miután összeszedte a sarat és a mocskot, magába itta az izzadságot, a kifröccsent bort és a kiöntött sört is, egy éjszakai száradás után kiváló kezdetet biztosított a következő nap reggelén a befűtéshez.

A pultosra pillantott, az meg rá, és Gordonnak ennyi elegendő volt ahhoz, hogy tudja: a férfi legalább annyira nem akar beszélni vele, amennyire neki nincsen kedve az apró, gonosz disznószemek gazdáját közletről nézegetni. Különbösen sem azért jött, hogy vele diskuráljon, hanem mert talán végre elcsípheti Cukorborsó Rezsőt, amint vén gitárját pöngeti. Rezsőnek azonban nyoma sem volt, mire Gordon a lehető leggyorsabban szerzett a pultnál egy korsó sört – mert az tart a legtovább –, aztán leült egy kis kőralakú asztalhoz, két fiatalember közelébe, akik susmorogva vitatkoztak, angolul. Gordon felhúzta a szemöldökét, majd körbenézett és körbefülett. Ekkor tűnt fel neki, hogy több angol szót hall, mint magyart. Különös, kortyolt bele a kicsit langyos, habját vesztett sörbe, mindennek kinéz a hely, csak angolnyelvű társaskörnek nem. Zavartan bújt cigarettájának füstje mögé. Még csak nem is hallott erről a kocsmáról, pedig nem elég, hogy a Lovag utcai lakása itt van a közelben, de nagyapja a Köröndön lakik. Az ő figyelmét mégis elkerülte a Három Filler, ahova ismeretlen oknál fogva angolok és amerikaiak jártak előszeretettel. Fiatalabbak és öregebbek, párok, akiknek legalább egy közös nyelve volt, magánosok – ám Gordon még mindig nem látta, mi vonzhatja őket ide. Amíg várt, mert mást nem tudott tenni, arra lett figyelmes, hogy otthonosan érzi magát az ismerős nyelvi közegben. Az elmúlt két év olyan sebesen telt el, hogy felmérni sem volt ideje, mennyire hiányzik neki az Amerikája. A sört nézegetve átfutott a fején, hogy az Amerikája talán már nincs is ott, ahol hagyta, talán már meg is változott azóta: az ormótlan díszletben az apró részletek kicserélődtek, talán már nem is találná ott a helyét.

– Ollé! – rikkantott egy nagyon vékony fiú egy még vékonyabb leány társaságban. – Ollé!

– Sweet Pea! – tapsolt egy idősebb nő a kályha mellett. A szakállas férfi jobb kezét összeszorítva bütykeivel kopogott az asztalon. A pult mellett ekkor megjelent Rezső, a Cukorborsó, kezében ócska, öreg gitárjával, tarkójára tolt kalappal, és ahogy a rozoga pódium felé ballagott, amelyre közben két hatalmas gyertya is került, mert villanykörtére nem futotta, Gordon megértette, mit keresnek itt ezek az amerikaiak és angolok.

Rezső leült a székre, váratlanul vehemens mozdulattal az ölébe penderítette gitárját, föléje hajolt, és belevágott egy közepes tempójú bluesba. Gordonnak ismerős volt a dallam, aztán rájött, hogy Rezső elhagyta az éneket Blind Lemon Jefferson *Easy Rider Blues* című dalából, és ezt senki sem rótt fel neki, tenyerek csattantak térdeken, ujjbegyek verték a ritmust asztalokon,

Gordon mögött valaki magában dúdolt, amihez Rezső is csatlakozott. Nem volt egy fergeteges gitáros, maga a dal sem volt nehéz, ám Rezső olyan jó svunggal játszotta a dalt, olyan jó ütemérzéssel, amelyet Gordon utoljára Floridában hallott huszonnyolc nyarán, amikor egy különösen tehetség-
16 telen sikkasztó, ám annál tehetségesebb feleséggyilkos nyomát követve Gainesville-be utazott, amely útján minden este blues hallgatott a város szélén, pokolian erős whiskyt ivott, és bottal ütötte a sikkasztó nyomát. Rezső egymaga amerikai hangulatot varázsolt a kocsmába, hol dúdolva, hol csak húrokat pengetve, jobb cipője sarkával verve a négyet. Sorra következtek a nóták, Rezső a mélyebb dallamívűeket már énekelte is, nemcsak dúdolta. Hangja remegős volt, akár egy öregemberé, aki bottal a kezében ugyan lassan és dülöngélve, de nyílegyenesen eltalál a kocsmától az ivóig és vissza. Kiejtése nyúlós volt, de nem darabos, és amikor Gordon behunyta a szemét, mintha csak egy öreg fekete tróger hallott volna New Orleans Bourbon Streetjének egyik rosszabbhírű sarkán. A következő dal a *John The Revelator* volt, amit Blind Willie Johnson énekel először lemezre, és Gordon csak azt érezte, hogy mindkét karja lúdbőrözik, ahogy a többiekkel együtt válaszol a dalban feltett kérdésre: *John The Revelator...*

Utána könnyebb dalok következtek, mindegyiket megtapsolták, Rezső ekkor biccentett fejével, így tudatván, hogy hallja és köszöni, ám nyilvánvaló volt, hogy magának játszik. Mialatt csukott szemmel énekel egy elhagyott lányról, egy szekérről, két késről és négy dollárról, a szakállas férfi sámlit rakott a pódiumra, arra egy pohár sört, meg egy kupicát, amiben bármi lehetett a víztől a pálinkáig. Rezső befejezte a dalt, oldalra pillantott, egészen apró mosollyal nyugtázta az italokat, aztán kortyolt egy nagyot a sörből, és megtörölte a száját. Most nézett ki először a közönségre.

– A bűmert, Rezső, a bűmert! – kiabált a nagyon vékony fiú még vékonyabb barátnője.

– That’s right man, give us Boomer’s Story – biztatta a két fiatalember kórusban.

– Allright – bólintott Rezső lassan.

– Magyarul! – rikkantotta a vékony barátnő olyan kalapban, ami a frászt hozta Gordonra.

– Igen, magyarul, Rezső!

– I don’t give a goddamn which language you sing as long as it is Boomer’s Story – morgott egy hang Gordon mögött. Megfordult. A sarokban egy fekete férfi ült lábánál hegedűtökkel, arcán az otthontalanok örök reménytelenségével. A Pesten fellépő számtalan amerikai jazzbanda egyik tagja lehetett, tippelte Gordon, akinek bármit megér, hogy egy egészen kicsit úgy érezhesse magát, mintha otthon lenne. Tőle akár magyarul is énekelhetnek, vagy jiddisül, vagy németül, csak blues legyen. Gordon a szája sarkába tolta a cigarettát, és

érdeklődve az asztalra könyökölt. Ismert egy ilyen című dalt, egy Carson Robison nevű énekes vitte sikerre, rendszeresen játszott a rádió, de annyira soha nem kedvelte meg, hogy megvegye a gramofonlemezét. Kapkodós, kiabálós, hiteltelen dal volt ostoba bendzsókísérettel és túl gyors tempóval.

Rezső ivott még egy kortyot, aztán becsukta a szemét, és belevágott a dalba, mire Gordonnak a homlokán ragadt a szemöldöke. Rezső fele olyan tempóban játszott a nótát, mint Robison, majd elkezdett énekelni. A szótagok nem úgy jöttek ki, ahogyan kellett volna, a rímek is csaklottak, de még a második sorig sem jutott, Gordon már tudta: ezt megvinné gramofonlemezen.

*– Gyertek, üljetek le körém,
Hallgassátok meg mesém.
Tanácsom van, mit néktek adnék.
Sokminden mit tudni illenék.
Hallgassatok arra, ki mindég utazott
Soha, egyetlenyszer meg nem nyugodott
Mert ha elkapod az úti lázat
Nem akarsz már saját házat
Nem akarsz már saját házat, fiam.*

*Friszóban volt ez a leány,
Meggértem, jönne-e hozzám
Mondtam néki, az útba belefáradtam
Legyen most már ő hites társam
De akkor felcsattant a síp
És tudtam, hogy a vonat engem hív
Otthagytam a leányt az út mellett
Soha nem láttam őt többet
Soha nem láttam őt többet, fiam.
Otthagytam a leányt az út mellett
Soha nem láttam őt többet.*

*Mindenfelé megfordultam
Országgon át vitt az utam.
Utaztam, amerre csak sín vezet
Soha nem fizettem egy centet sem
Maine-től jártam Califor'ny-ig
Mexikótól Utah-ig
Soha nem volt pénzem
Most sincs hova mennem
Most sincs hova mennem, fiam*

*Hallgassátok Búmer dalát
Figyelnetek csak nem árt
De hallom ám a vonat sípját
Értem, csak értem kiált*

18 *És ha jót akartok tenni velem
Miután kilehelem én lelkemet
Ássátok a sínek mellé síromat
Hadd halljam a vonatokat
Hadd halljam a vonatokat
Halljam a vonatokat
Halljam a vonatokat
Ássátok a sínek mellé síromat
Hadd halljam a vonatokat*

Ekkor előkerült valahonnan egy síp, amit a kalauzok szoktak nagy elszánással fújni, s a közönség az utolsó sorokat többször ismételve Rezsővel együtt énekelte. Gordon is tapsolt, és nézte az apró, töpörödött emberkét, akinek arca még a sokat látott gitárjánál is barnább volt, fekete szemével egy távoli pontra fókuszált, nem a lelkes publikumra, kalapja alól ősz hajfürtök kandikáltak ki. Bólintott egyet-kettőt, aztán játszott tovább, bús dalokat útépitésről, hajóra szállt leányokról, tölgyfák hús árnya alatt eltöltött teliholdas éjszakákról, végezetül leeresztette ujjait a térdére, és csak ennyit mondott: – Két pengő.

A fekete hegedűs és Gordon kivételével mindenki tudta miről van szó, a szakállas füttyentett egyet, a fiatal emberek szelíden rázták söröskorsóikat, a fogatlan nő hirtelen megszépült. A dal egy férfiről szólt, aki elvesztette a pénzét, illetve két pengőről, amit kölcsönkapott. Rezsőnek nagyon feküdt a hangnem, nem volt sem túl mély, sem túl magas, és Gordont már egyáltalán nem zavarták a bicegő ritmusok és átabota rímek, a refrént ő is együtt dúdolta a többiekkel.

*– Ezt a két pengőt
Nem játszom el
Ezt az utolsó két pengőt
Nem játszom el
Egy kell a buszra
Egy a prímásnak
Hogy elhúzza a nótámat
Hogy elhúzza a nótámat*

Gordon képtelen volt eldönteni, hogy a dalt Rezső maga szerezte-e, vagy sem, de nem is nagyon érdekelte. Ő is a zsebébe nyúlt, és a többiekhez

hasonlatosan ő is dobott a kalapba, amit a szakállas hordott körbe, majd tett le Cukorborsó elé a pódiumra. Az öreg felhajtotta a kupica tartalmát, torkáról lemosta az ízt a sörrrel, aztán megragadta a gitárt a nyakánál fogva, és meghajolt. A kalap tartalmát kopott zakója zsebébe ürítette, majd leült egy asztalhoz, rágyújtott, és amíg a pultos újabb sört hozott, addig egy kétpengőst forgatott az ujjain oda meg vissza. 19

– Ez az a kétpengős? – állt meg Gordon Cukorborsó asztala előtt.

Az öreg ráemelte kristálytisztá tekintetét.

– Az.

– És a többi? – mutatott Gordon a kalapra.

– Azok nem. Ez itt – emelte fel Rezső az érmét, amely sima volt, és csillogó, mintha aznap került volna ki a Magyar Királyi Állami Pénzverdéből.

– Tetszett a blues, amit írt róla.

Az öreg horkant egyet.

– Mintha maga tudná, mi az a blues.

– Nos, mindenesetre nem az, amit a bárokban táncolnak.

– Hm.

– Hanem amit Blind Willie McTell és Blind Lemon Jefferson játszanak – folytatta Gordon, kezét a szék támlájára téve. – Vagy Lonnie Johnson.

– Hahh – horkant fel Rezső. – Ne is mondja – legyintett. – Szinte nyílik a bicska a zsebemben, amikor látom ezeket a boyokat, ahogy pörgetik a görölköt erre a macskazenére.

– Hol tanulta? Georgia? Texas?

– Floridába’ – bólintott lassan az öreg. A kalap úgy ült a feje tetején, mintha odaragaszották volna.

– Gyapotot szedett?

– Utat építettem – intett végre az öreg – vagy az út épített engemet – jegyezte meg, mire Gordon kezét nyújtott.

– Gordon Zsigmond. Az Esttől.

– Cukorborsó Rezső, az éccakától – szaladt könnyű mosolyra az öreg szája.

– Sweet Pea?

– That is right – felelte Rezső. – Sweet Pea Robinson. A Rezsőbe bele-tört a nyelvök, a Sweet Pea meg hát a méretem miatt.

– Kér még egy sört?

– Még egyet nem – koppantott bütykével az asztalra az öreg. – De ket-tőt igen.

Gordon két ujját mutatta a csaposnak, aki kifejezéstelen arccal állta a tekintetét, majd csapolt két korsó sört, és a pultra tette. Gordon felállt,

fogta a két korsót, és az öreg elé rakta őket. Rezső az egyiket Gordon elé tolta: – Ha már beszélgetünk – jegyezte meg.

– Ha már – emelte Gordon a korsót.

– Az utat hol építette?

20 – Jacksonville környékin.

– Ocsmány egy hely.

– Az.

– Viszont kicsivel északabbra, Georgia felé, ott nincs olyan város, ahol ne szaladna ördögsekér az úton, de legalább szól a blues.

– Az szól máshol is.

– Hogy került oda?

– Tudja maga, hogy ki vót az Erdélyi Náci?

– Hogyne tudnám – felelte Gordon.

– Nolássá – hörpintett egyet Rezső. – Azt hittem, majd nékem is sikerül az, ami neki sikerült, és befutok Ámerikában.

– És?

– Most kekeckedik? Ha befutottam vóna, itt ülnék magával?

Gordon bólintott, és az öreg felé nyújtotta cigarettáját. Az öreg sokáig, nagyon sokáig nézte a cigarettát, végül odanyúlt, és görbe ujjával kikapart egyet. Belehajolt a gyufa tűzébe, kifújta a füstöt, amit lassú kézmozdulatokkal elzavart maga elől.

– Húszban möntem el, összemuzsikáltam a hajójegy árát, vót egy bőgős, a Radics Béla harmadfokú unokatestvére vót, szép szál boy, állítólag mindenkit ösmert New Yorkban, aztán leszálltunk a hajóról, oszt kiderült, hogy valóban sokan ösmerik, csak éppen nem akaróznak szóba állni véle, mert az apja mindenkit általvert.

– Hogyan?

– Ügyesen.

– Mégis.

Rezső sóhajtott.

– Azt találta ki, hogy New Yorkba szervez egy nagy cigánygálát, ünnepi gálát, amin maga a Rapé Ernő fog dirigálni, és arra gyűjtötte a pénzt, meg a hegedőst. Mert ugye annyira sok cigány nincs New Yorkban, de aki van, az cserébe mind hegedől, és fizettek ennek a Radics-gyerek apjának, hogy biztos legyen a helyük a bandában, de arra már nem volt esze egyiknek se, hogy legalább a Rapét megkérdezze, tényleg fog-e dirigálni.

– Az nem ártott volna. Elvégre híres karmester, és...

– Hanem fogta az összes pénzt meg a... görljét, egy bronxi zsidó varrodás leányát, akinek az vót az álma, hogy Hollywood a lábai előtt heverjék, oszt megléptek Kaliforniába.

– És?

– Nincs és – rántotta meg csontos vállát az öreg. – Egy ideig bírtam, húztam én mindenkinek mindenütt, a Radics-gyerek a második héten az apja után szaladt, soha nem hallottam felőle, én meg nem abból a családból származom, amelik feladja.

– Ezt az egyet sejtettem.

21

– Játszottam én mindenhol, Buffalótól Camdenig, Clevelandtól Chicagóig. Aztán...

– Aztán?

– Egy éjjelen egy magyar gyárosnál játszottam a bandámmal Miami-ban, és délben a hotelban a rendőrök törték reánk az ajtót, hogy a gyáros ki lett rabolva.

– Ki lett?

– Ki. A másik hegedős, az a nyomorult Gáspár Gazsi, hát az nem ellopott mindent, ami az útjába került? Gyertyatartót, pénzt, ékszer, amit csak ért, de annyi mindent, hogy a bőrröndjibe se fért, oszt mindenkiébe dugott belőle.

– A magáéba is.

– Abba is.

Gordon az öreg arcát fürkészte, de nyomát nem látta benne annak az embernek, aki másra kenné saját bűnét.

– Mennyit kapott?

– Négy évet – sóhajtott. – És mert emígyen nézek hát ki, ezért a feketék közé raktak.

– Ejj.

– Maga tudja, mekkorák bírnak lenni.

Gordon bólintott.

– Könyörögtem a bírónak, könyörgött az ügyvéd is, mindenki könyörgött, de annak, aki nem vót fehér, az fekete vót, így aztán láncra verve törtem a követ én is, meg építettem az utat. Vót már ámerikai passzportom is, de ha nem lett vóna, majd pont nekem segít a magyar követ, ugye? – legyintett.

A kétpengős büvölően vándorolt Rezső bütykein. Le-fel, fordul, felle, fordul...

– Száztíz fok árnyékban – horkant aprót az öreg. – Tudja maga, mennyi az. – Nem kérdésnek szánta.

– Pokoli.

– Az izzadság csurgott le a lapátnyélen, mintha nem is utat építettünk volna, hanem a dévla hátsó udvarát ástuk volna fel – kortyolt Rezső a sörből.

– Dévla? Ördög? – kérdezte Gordon.

– Vagy isten. Egy a kettő, nem mindegy? Dévla – legyintett az öreg.

– Dévla – bólintott Gordon.

– Nem is tudom, mi hiányzott jobban – nézett Gordonra. – Hideg víz, puha kendő, vagy egy nő, akivel megosztja az ember a kínját.

– Ott lett Sweet Pea?

Az öreg bólintott. A kétpengős vándorolt.

22 – Akkorák vótak ott a legények, hogy mifelénk három kitelt volna közülük. Nem bántottak, mert énekeltem nekik, és aztat nagyon szerették.

– Mifélet?

– Mindenfélét. Este a priccsen, de olyan is vót, hogy hirtelen ránkszakt az éjszaka, és nem vittek minket vissza a börtönbe, hanem egymáshoz lakatolták a láncokat, így aztán aludni se nagyon lehetett, viszont énekelni igen.

– És miket énekeltek?

– Mindenfélét – rántotta meg ismét a vállát Rezső. – És maga? – nézett az öreg Gordonra, aki a cigarettája paraszát fújogatta. – Maga miket ír *Az Estnek*?

– Mindenfélét – felelte Gordon.

A pódiumon egy árnyjátékos jelent meg, nem más, mint a nagyon vékony fiatalember, aki hosszú ujjáival egészen érdekes történeteket mesélt. Amennyire Gordon a szeme sarkából látta, voltak benne sárkányok, oroszlánok, két leány és egy rotyogó üst.

– És miután kiengedték?

– Maradtam egy ideig gyapotot szedni Savannah környékén, de nem vót benne a szívem, pedig nem ártott vóna.

– Mert?

– Mert a lejtőn csak egy út van.

– Lefelé – bólintott Gordon.

– Nézze, nem lehetett vóna belőlem se Radics Béla, se Magyar Imre, nem forgott úgy az én ujjam, meg aztán a kezem sem akkora – emelte fel göcsörtös gyökérré emlékeztető kezét –, a fejemben viszont minden ott vót. De hát látta maga a Radicsot?

– Nem – felelte Gordon. – Mire visszajöttem, meghalt.

– És a Magyarit?

– Azt igen – bólintott Gordon. – Hallottam játszani.

– Nohátakkor – pörgette tovább ujjain a kétpengőst az öreg. – Nem vagyok én marha, tudom én, mire vagyok jó – folytatta. – Az ember vagy Magyar lesz, meg Radics, vagy senkise. Érti-e.

Gordon értette.

– Fogtam a gitáromat, aztán felültem a vonatra, és elmentem Kaliforniába – mesélte Rezső. – Nem vótam én már akkor Kolompár Rezső, hanem Sweet Pea Robinson – nevetett fel szárazon. – Beálltam hobónak, mentem, amerre a vonat vitt, dolgoztam, ahol vót munka, összeálltam két másikkal,

együtt jártuk be Arizonát, az egyik kirabolt, a másikat meg elcsapta a phoenixi vonat. Gondoltam, Kaliforniában megkeresem ezt a Gáspár Gazsit, oszt megkérdem tőle, mégis miként gondolta azt, hogy elcsábított Amerikába, oszt jól átvert.

– És? Megtalálta.

23

– Meg – vigyorgott az öreg. – Miután kiengedték a börtönből sikkasztásért, sírásónak állt, de oda is csak azért, mert ásás mellett hegedőlni is tudott, és még pénzt sem kért érte. Hogy kapott volna pénzt, nem tudhatom, de nem kért. Talán leszokott róla.

– És a leány? Arról is leszokott?

– A bronxi zsidó varrodás leányáról? Arról a görölről?

– Arról.

– No, az fehérnép, az fogta a pénzt, amit az a marha összelopott meg elsikkasztott, oszt Ausztráliába utazott, ahol egy leányneveldét nyitott gazdag úrikisasszonyoknak, hogy jóra tanítsa őket.

Gordon fejét csóválva korsóját emelte, és ivott egy kortyot. A fiatalember most már sasfiókákat és mérges tengeri szörnyeket kellett életre a falon.

– És a jazz? Azt szereti?

– Mit szeressek azon? – nézett rá Rezső. – Mit ne szeressek azon? – nevetett.

– Azt, hogy állítólag megöli a cigányzenét meg a bandákat – felelte Gordon.

Az öreg elővett egy cigarettát a zsebéből, azt nézegette egészen közlőről, aztán két körme közé csippentve kihúzott belőle egy vastag dohányszálat, majd észrevette a hamutartóban füstölő cigarettáját, így ezt gondosan lefektette az asztalra.

– Bécsben már ki van ez találva.

– Micsoda?

– Hát a Grinzingstrassén, tudja, a Pataky-kertben, ott már egyszerre szól a jazz-zene meg a cigányzene. Itt is ez lesz majd a sláger, meglátja.

– De nem arról van szó, hogy a jazz elvette a kenyerüket?

– Maga ezt meg kitől hallotta?

– Az egyik kollegám mesélte – felelte Gordon, hirtelen maga is át-érezte, mennyire kifogásolható Balla Vilmos és Bodó Béla sziklaszilárd véleménye. – Hogy maguk mennyire...

– Mi?

– Maguk cigánymuzikusok...

– Hogy maguk zurnaliszták milyen ostobák – köpött az öreg egy dohányszálat a földre.

Gordon elmosolyodott, és aprókat bölintott.

– Hogy vannak cigánymuzsikuskok – javította ki magát Gordon –, akik szakmában gyűlölik a jazz-zenészeket, mert kiszorítják őket az éjszakából, veszélybe sodorják működésüket.

24 – És ezt a marhaságot honnét vette a maga kollegája?
– Nem tudom, de alkalomadtán megkérdezem tőle – hamuzott Gordon, aztán folytatta: – Azt mondta, sőt írta, hogy akár ölni is képesek lennének a cigánymuzsikuskok.

– Hogyne lennének, ahogy a zsurnaliszták is – bólintott megint Rezső.

– Le is tartóztattak egy cigánylegényt gyilkosság vádjával, hogy megölte azt az Esperes nevű szakszofónost a Klauzál téren – jegyezte meg Gordon mellékesen. – És az a helyzet, hogy...

– A kutyafejét neki! – csapott az öreg az asztalra. A fiatalember ujjai a nagy riadalomtól összeakadtak, és a barátságos nyúlból bozontos gyerekfej formálódott. – A jazz-zene nem szorítja ki a cigányzenét. Ezt maga is tudja, és a kollegája is. Mi másjt játszunk, mint a jazzisták. Modern tánczenét csak jazz-hangszereken lehet előadni, mert hát a charlestont mégse nem játssza az ember citerán meg nagybögön. Ugye.

Gordon bólintott.

– A mondén tánchelyek jazz-zenészeket vesznek fel, mert azok tudnak jazz-zenét játszani, a keservit neki – ingatta a fejét. – Ahol meg a közönség magyar nótát kíván, oda cigányzenekart vesznek, mert hát mégis az *Egy kis jércét* mégse nem lehet szakszofónon előadni, kornettel meg dobbal. Ugye.

Gordon bólintott.

– A maga kollegája egy marha, ezt mondja majd meg neki.

Gordon jelezte, hogy feltétlenül megmondja neki.

– Pofon – fújta ki a füstöt az öreg. – A pofon, az egyszerű, meg ez is. Ha a külföldi először magyar cigányt akar hallani, itt a cigányé az elsőség, de ha a külföldi táncolni akar, akkor ott modern tánczenét kell neki játszani. A jazz-muzsikuskok és a cigány-zenészek között sohase nem vót érdekellentét, mert hát a munkahelyünk különböző – magyarázta Rezső, tétován mutatva körbe a pincehelyiségben. – Ugye.

– Ezt nem először mondta el.

– Hát nem – legyintett az öreg. – Viszontag mondtam én sokszor, hogy mozgalmat kellene kezdeményeznünk, erős, életképes egyesületbe tömörülnünk, de hát beszélhetek én.

– Ismerek egy ügyvédet, aki akár segítene is egy ilyen egyesületet alapítani – jegyezte meg Gordon, azzal noteszába írt egy nevet, a lapot Rezső elé csúsztatta. – Halmos Irén. Chicagóban van praxisa. Most Pesten marad pár hónapig.

– Nem baj – gyúrte össze az öreg a cetlit, majd a hamutartó helyett a zsebébe tömte.

Gordon az asztalra tette a kezét, ujjait összefűzte, és megszólalt:

– Honnét ismerte a szakszofónost?

– Meliket?

– Az Esperest.

Rezső hátradőlt székében, levette fejéről kalapját, és az asz- 25
talra dobta.

– Maga azt hiszi, mindent tudja? Csak mert maga is tudja, mennyi két font hús, meg hogy a baseball micsoda, azért még nem tud mindent. A világról talán, de rólam bizonyosan nem.

– Nem is tudok – vett elő Gordon egy újabb cigarettát, és szó-
rakozottan ütögetni kezdte az asztallaphoz, minden mozdulatnál for-
dítva egyet rajta. – Soha nem mondtam. Csak pár dolgot tudok.

– Az még mindig több, mint amennyit én tudok.

– Holnap reggel a sajtóirodán ez a Fischer nevű detektív nagy
csinnadrattával közölni fogja, hogy letartóztattak egy fiatal cigányle-
gényt a szakszofónos Espár Artúr meggyilkolása végett – kopogott
Gordon ütemesen a cigarettával az asztalra. Cukorborsó Rezső egy-
másba fűzte meggörbült ujjait; keze úgy festett, mint egy földből kifor-
dított, százéves szőlőtőke gyökere. Barna, göcsörtös, kibogozhatatlan.

– De hát az a gyerek, az nem nagyon bökött le senkit, ezt az egyet spe-
ciál tudom – folytatta Gordon. – Az Esperest semmiképpen sem.

Rezső kibogozta az ujjait, felvette a kétpengőst, és megint az
ujjain forgatta. A Három Fillérben beütött az éjszakai kórság, amikor
azok, akiknek volt hova, már hazamentek, és ezért nem zajongtak,
akiknek meg nem volt hova hazamenni, azok a fedélnek meg a meleg-
nek örülvén nem zajongtak. A nagyon vékony fiatalember már régen
nem varázsolt élet- és állatképeket a falra, helyette a különösen vé-
kony leány szájára tapadva kapaszkodott valamibe, ami talán több
volt nála. Ahogy az érme ismét az öreg ujjain vándorolt, Gordonnak eszébe
jutott egy dal, amit floridai útján hallott. Nem azért emlékezett rá, mert olyan
jó lett volna, sőt. A gramofónlemezen egy Shelton nevű férfi kíséerte magát
a bendzsóján, miközben egy Polly vagy Molly nevű leányról énekelt. Olyan
monoton, elszánt módon pöngette a bendzsót, olyan mániákusan énekelte
az ív nélküli dallamot, hogy Gordon napokig nem tudta kiverni a fejéből,
pláne azért nem, mert a magyar sikkasztó, aki miatt Floridába utazott, éppen
Molly vagy Polly nevű feleségét gyilkolta meg, és a dal, amely a gramofónon
szólt abban a zugivóban, mintha bele akarta volna kalapálni a fejébe az ál-
dozat nevét. Molly, Molly. Polly, Polly.

Rezső is ilyen monoton, kalapálós hangon kezdett bele történetébe,
és ugyanígy is fejezte be, miközben Gordonnak a bendzsó magas, kicsit hamis
húrjai zöngtek a fejében, amint az öreg cigányt hallgatta.

– Akkor voltunk legények – mondta búsan, – amikor még ragadósok vótak a bankók. Ne nézzen úgy reám. Nem tudja, mit jelent, hogy amikor a bankók még ragadósok voltak? – Fejét csóválta. – Jó mulatós időkben az vót a virtus, hogy benyálazták a bankjegyeket és a cigány homlokára ragasztották. De úgy látszik, a bankjegy elveszett a forgalomból. Több 26 öreg morog, hogy bennünket akarnak leverni a jazzisták, bennünket, akik királyokat adtunk a világnak.

– Királyokat?

– Királyokat. Maga talán sohse hallott Bura Károlyról, a legfőbb cigány királyról, a Rác Lacikáról, akik között a harminchatodik is király, cigánykirály. Ott vót ugye a néhai Radics Béla, annál nagyobb király még egy igazi gróf se vót. Maga nem vót itt, de a temetésére elment minden cigány a hegedőjével, annyi vót ott az ember, hogy taposták egymást. Sőt, még a Rigó Jancsi is, de... Jazzistához sohse megy feleségül hercegnő, meg grófnő... Ehhez az Espereshez meg aztán végképp nem ment vóna semmilyen nő se hozzá. – Rezső a földre köpött, és megtörölte szája szélét. – Ott ült, annál az asztalnál – intett a fejével maga mögé. – Legalább kétszer vagy háromszor itt vót, egy szót se szólt, csak bámult, ahogy itten énekeltem, utána meg csak nézte, ahogy hullanak a kalapba a pengők. Nem mondom, vót rosszabb estém is, meg jobb is, így megy ez. De ez csak nézte, nézte a pengőket, nem mondott semmit, végül fogta a szakszofóntokját, és elment, engem meg nem érdekelt, csakhogy az egyik vendég, az a nagyszakállú ott, az mondta, hogy ennek sincs jobb dolga, mint itt ülni és irigykedni, talán jobban kellene muzsikálni az Esperes úrnak a Klauzál téren.

Gordon a szájába tette a cigarettát.

– Itt vót a múlt héten is, megint ott ült – rántott egyet a fején –, az meg egy jobb este vót, sokan eljöttek, énekeltem, hullottak a kétpengősök, aztán utána el kellett sietnem, mert az egyik boy ágnak esett a telepen, siettem hazafele, de alig értem el a Hunyadi térre, amikor kilépett elé az Esperes az árnyékból, vagy a falból, olyan vót, aztán odakent a falhoz, ami elég könnyen megy, főleg azért, mert én aztán nem ellenkezek, kicsi is, meg öreg is vagyok én már ehhez, az arcomba hajolt, és aszonta, Neked persze hullanak a pengők erre az amerikás moslékra, te, mocskos, neked persze adják a pénzt, mire csak eliszod meg lotyókra költöd, te, iszákos füstösképű, de nekem a gyerekeimnek kell a pénz, arra, nem az italra, amit rendes körülmények között el is hittem vóna neki, csakhát a szája úgy búzlótt a sörtől, hogy alig bírtam venni a levegőt, márpedig annak bedesnek kell lenni tisztességesen, amit én nem bírok, és tartott a bal kezével a falnak nyomva, a lábom is alig érte a földet, úgy kapálóztam, a jobb kezével meg átforgatta a zsebeimet, elvette az összes kétpengőt.

Gordon az érmét nézte, ami fényesen, csillogva, kicsit hivalkodva vándorolt ujjpercről ujjpercre.

– Szóval azért bökte le, mert elvette a kenyereit.
 – A kurvaszentségit nekijje! – csapott villámgyorsan öklével az asztalra Rezső. – Hát mire figyel maga?

Gordon az asztalon fekvő, kevély kétpengőst nézte, a magyarok védasszonyát, amint közömbösen bámul a semmin túli semmibe. 27

Ujját az érme fölé emelte, és úgy tartotta ott, mintha az érme gomb lett volna, amit elég lenne csak megnyomnia, és mindenféle poklok mindenféle lakói szabadulának el.

Vagy felgyulladna a villany.

– Ezért bökte le – bólintott lassan.

– Ezért.

– Ezért a kétpengőért?

Rezső bólintott.

– A többi nem érdekelt – villant Gordonra vizenyős szeme, akár egy álmából felébresztett csörgőkígyó. – Ez itt, ez érdekelt. Ez a kétpengős.

– Az utolsó kétpengős.

Rezső nem felelt, ujjai egymásba fonódva készültek gyökeret eresztetni egyenesen bele az asztallapba.

– Egy pengő a buszra kell – mosolygott kényszeredetten Gordon, és hamuzott.

– A másik meg, hogy a primás elhúzza a nótámat.

Gordon elhúzta az ujját az érme fölül, majd kezét az asztalra fektette. Három ujjá önkénytelenül begömbült, mutató- és hüvelykujja meg úgy állt, hegyükkel-begyükkel egymáshoz érve, hogy csak a ce-ruza hiányzott közülük.

– Bármikor muzsikálok én egy este akár tizenöt-húsz pengőt, mit nekem az a pénz, amit az az ember elszedett tőlem, megszoktam már, hogy elszedik mindenem, a börtönben is ez ment, amíg ki nem derült, hogy mindenem tudok zenélni, akkor aztán az egyik dömhecs hústorony azt mondta, hogy az ő védelmét élvezem, mire még a börtönőrök is össze-vissza tojták magukat, akkor egy ideig nem szedett el senki semmit, sőt még a gitárom is ott vettem, abból a pénzből, amit összezenéltem, és még azt se szedték el, mert arról énekeltem nekik, hogy van egy görll, aki majd letörli az izzadságot az arcomról, amikor végre éjjel lefekszem a tölgyfa alá, becsukom szemem és arról álmodok, hogy elmegyek a városba, el innen az dévlla hátsó udvaráról, ahol a föld is gránitból van, soha meg nem törhetem, a városról álmodtam, tudja, ahogy csillogó homlokkal feküdtem a tölgyfa alatt, de végül mégis maradtam, mert a városban csak a szívemet törik össze, és hát félek, erőst félek attól a sok, fényes fénytől, és az a görll, az nem a városban vár majd, hanem itt, a tölgyfa tövében, és letörli homlokomról az izzadságot azzal a puha ronggyal.

– Miért olyan fontos ez a kétpengős? – kérdezte Gordon.

– Mert egy pengő a buszra kell, a másik meg a primásnak, hogy elhúzza a nótámat – felelte Rezső, és Gordon tudta, hogy egy szóval többet sem tud kihúzni az öregből az érméről.

28 – Kérte tőle? – kérdezte inkább.

– Hogy adja vissza?

Gordon bólintott.

– Olyannak nézek én ki, mint aki csak úgy megbök valakit?

– Nem – felelte Gordon. – De senki se néz ki úgy, aki meg igen, annak a legtöbbször kése sincs, csak bökhethéjke.

– Kértem, de nem adta. Megvártam, amíg elment, elszíttam egy cigarettát, aztán utána mentem, beültem abba a kocsmába a Klauzál téren, hallgattam a nyekergésüket, mert az nyekergés vót, nem zene, nem csoda, hogy éhen akart halni, ha egyszer ilyen csapnivalóan zenéltek, végül szerencsére abbahagyták, a többiek elrohantak, én is elrohantam vóna, de annál az embernél vót a kétpengősöm, hát leültem, vártam, ő is odaült, hogy mit akarok, mire megkértem, adja vissza azt az egyet, a többi nem érdekel, az az egy érme, az kell nekem, de erre felállt, kisietett, én meg utána, és akkor meglökött, beleestem a pocsolóába, ott ültem, mire rám nézett, és aztat mondotta, hogy a gyerekeinek kell, mert éhesek, mire mondtam, hogy azon a két pengőn nem múlik, azt az egyet adja vissza, mire reám köpött, belerúgott a vízbe, ekkor dőlt fel bennem a borjú, tudja, előkaptam a bicskám, mondtam neki utoljára, nem adta, arcomba köpött megint, aztán... – hallgatott el. Ujjpercein le-föl forgott a kétpengős. – Agyon se akartam szúrni, mert annyit kapok érte, mint egy rendes emberért, de hát megcsúszott, bele a pengébe. Áhh – legyintett. Gitárja a széknek támasztva állt, kalapja az asztalon hevert, ócska, kopott, fekete nemezkalap volt, zsíros és mocskos. Rezső a fejébe csapta, lasan felállt, a kétpengős nyomtalanul tűnt el a markában.

– Tudja, én újságot írok – szólalt meg Gordon még mindig ülve.

– Ezt mondotta már.

– Én csak azt írhatom meg, ami megtörtént.

– Jó magának.

– Holnap is kell cikket írnom.

– Nem baj.

– A napomat a rendőrségi sajtóirodán kezdem – folytatta Gordon, szája sarkába dugott cigarettával. – Ami ott történik, az kerül megírásra. Ha a detektív azt mondja, ez a legény bökött, akkor az hír, azt írom meg. Hogy mikor, kit, hol és hogyan. S ha van rá lehetőség, akkor azt is megírom, hogy miért. Már ha lehet tudni az ilyet.

– Már ha lehet.

– Mert nem mindig lehet.

Az öreg jobbkeze gyengéden markolta a gitár nyakát.
– Minden jót – dobott Gordon egy kétpengőst az asztalra.
– Magának is – felelte az öreg, vizenyős szeme a kétpengősre tapadt,
Gordon meg belebújt kabátjába, fellépett a három lépcsőfokon, és a vizenyős októberi éjszakában találta magát. A szemközti ház nappali-
lijának ablakából fénycsóva csapódott előtte a tócsára. 29

Gondosan átlépte, majd elindult a Körönd felé, miközben dúdolta magában: – *Ássátok a sínek mellé a síromat / Hadd halljam a vonatokat.*

6.

– Ez nem csak szokatlan, hanem megengedhetetlen is! – fortyogott vörös fejfel Fischer Albert detektív, a sajtó munkatársai pedig kedélyes érdeklődéssel várták, hogy most éppen mi megengedhetetlen.

– Kérem, egy kis nyugalmat kérek, egy kis nyugalmat – emelte fel a kezét dr. Héczey Péter rendőrtanácsos, igyekezővel csillapítani az egyébként nem túlságosan felborzolt kedélyeket.

– Előtte szeretném befejezni a sajtó tájékoztatását – ellenkezett Fischer Albert, aki olyan snájdigul nézett ki, mintha aznap reggel nem dézsából öntötték volna a vizet a városra, eláztatva mindent és mindenkit. A sajtóiroda bejárata előtti fal úgy nézett ki, mint egy ócskás sátra a Teleki téren: mindenütt ázott és nyüzött kabátok lógtak, előttük a földön tépett és fáradt esernyők száradtak. Gordon tudta, hogy a száradás csak illúzió, ebben a nyirkos időben se kabátnak, se tulajdonosának nincs esélye megszabadulni a nyirkosság érzésétől. Megszokta már Philadelphiában, ahol a páratartalom nyaranta olyan magas volt, hogy a bélyeget csak meg kellett lengetni a levegőben, aztán lehetett is ragasztani a borítékra.

Fischer detektív mindezek ellenére úgy festett, mint aki bálba készül a Vígszínházba, vagy legalábbis dezsonórözni a Tiszti Kaszinóba. Bajusza pödörve, nyakkendője bogja körzővel beállítva, ingének nyaka állat magasan tartva, mandzsettája vonalzóval kimérve, cipője olyan fényesre suvixszolva, hogy a lámpák fénye minduntalan elcsúszott rajta.

– Esküszöm neked, Zsigmond, többet fizetett a zakóért, mint amennyit havonta hazaviszek – súgta Gordonnak Vécsey Leó, a *Magyar Detektív* szerkesztője.

– Ez legalább olyan sokat mond el rólad, mint róla – felelte Gordon. – Mi van az új regényeddel?

– Áh – legyintett Vécsey –, nincs nekem időm regényekre. Versekre igen, de hát kinek van kedve manapság regényt írni, most mondd meg. Nem mondom, erről a Fischerről lehetne, na de ki adja ki?

– Uraim! – emelte fel a kezét Héczey. – Uraim! Kérem! Szokatlan, de nem jellemző udvariatlanság lenne, ha az ügyvédnőt nem hallgatnánk meg – tárta szét a kezét a sajtóiroda vezetője, és megtörölte legendásan széles és magas homlokát. Minden fej az ajtó felé fordult, ahol egy
30 igencsak elegáns nő állt, kezében marhabőr aktatáskával, barna haján céltudatos kalappal, arcán tündéri mosollyal, szemében egy szavannai oroszlán kedvességével. – Még akkor is, ha én magam sem értem, hogy voltaképpen mit is keres itt – fűzte hozzá, és lesöpört zakója hajtókájáról valamit.

– Akkor én azt javaslom, hogy befejezem a sajtó igen tisztelt munkatársainak tájékoztatását – köszörülte meg a torkát Fischer detektív, majd nyelt egyet –, addig az ügyvédnő minden bizonnyal szívesen foglal helyet.

– Hogyne – mosolygott elbűvölően Halmos Irén, mire Vécsey eleve nagy szeme még nagyobbra kerekedve mérte végig a nőt. – Csak nyugodtan detektív, ha már elkezdte, fejezze is be, ne hagyja, hogy holmi vallo-másokkal a munkáját akadályozzuk. Kérem, folytassa – intett, majd elővette tárcáját, kihúzott belőle egy szál cigarettát, és odatartotta a gyufa lángjához, amely mintegy varázsütesre jelent meg az egyik fiatal tudósító kezében.

Fischer Albert megköszörülte a torkát, és folytatta.

– A letartóztatást a tegnapi nap folyamán a Király utca egyik italmérésében foganatosítottuk, lévén az irányításom alatt álló detektívcsoport kiemelt figyelemmel kereste a zenész Espár Artúr gyilkosát, és ezen megfeszített munka eredményeként sikerült őrizetbe vennünk a huszonkétéves fiatalembert, aki, mint azt már említettem, jelenleg állás és fogalkozás nélküli – hallgatott el egy pillanatra, hatásosnak szánt szünet gyanánt. – Gyors és hatékony vizsgálatunk kiderítette, hogy Blagó János szentkirályszabadjai lakos Budapest területéről szeptember hónapban kitiltatott, ám a toloncházból való eltávolítása után a hatóságok határozatának ellenszegülve visszatért a fővárosba, ahol kéregetésből és alkalmankénti zenélésből tartotta fenn magát, amíg aljas indokból ki nem rabolta és meg nem ölte Espár Artúrt. Ezúton szeretném felhívni a sajtó tisztelt munkatársainak figyelmét arra, hogy a székesfőváros a rend betartatása és lakosai nyugalmanak fenntartása érdekében a jövőben semmilyen formában nem fogja engedni az utcán lakhatást, és még komolyabban szerez érvényt a törvény betűjének, valamint a székesfőváros által hozott...

– Mi folyik itt? – dörrent egy mély, ízes hang.

Minden fej az ajtó felé fordult. Ferenczy Tibor rendőrfőkapitány állt az ajtóban fekete öltönyben, fehér ingben, fekete nyakkendőben, dús bajusszal egyenes vonalú szája fölött.

– Navégre – súgta Vécsey. – Végre valami érdekes.

– Végre – bölintott Gordon, lévén a főkapitányt olyan ritkán lehetett látni a főkapitányság épületében, hogy egyesek azt híresztelték, háromnaponta két takarítónő töröl port az íróasztalán.

– Főkapitány úr – lépett elő Héczey Péter, arcán enyhe pírrel –, Fischer detektív éppen tájékoztatást ad egy letartóztatásról. Ha méltóztatna...

31

– Nem méltóztatok – felelte kurtán Ferenczy, majd Halmos Irénre pillantott, aki angyali derűvel dohányzott az ajtóban. – A hölgy viszont méltóztatik, ha jól gondolom. Lehet, hogy a detektív családjában elfogadott dolog megvárakoztatni a hölgyeket, de a Magyar Királyi Rendőrségen nem.

– Nagyon kedves, főkapitány úr, köszönöm – dobta le a csikket a földre az ügyvédnő, és eltaposta hegyesorrú cipőjével. Vécsey hangosan nyelt egyet Gordon mellett, aki nem tudta nem észrevenni a finomnak sem nevezhető oldalvágást Fischer családjára, ami egyértelműen az apósára vonatkozott.

– Uraim – fordult Halmos Irén a zsurnaliszták felé, és hangjára még Geiringer Ernő, a *Pester Loyd* veterán tudósítója is abbahagyta a hortyogást, elvégre talán ez volt az első alkalom, hogy nő szólott ehelyütt hozzájuk, aki ezen felül még ügyvéd is volt, és ez a párosítás arra mindenképpen méltó volt, hogy többen is felfüggeszék szunyókálásukat. – Uraim, nem akarom rabolni az idejüket, de azért vagyok kénytelen félbeszakítani a tájékoztatót, mert nem szeretném, ha valótlan tények közlésével akár magukat, akár végső soron a Magyar Királyi Rendőrséget járatná le, természetesen tudtukon és akaratukon kívül.

– Akkor mi örömünk marad? – suttogetta valaki hangosan, mire többen markukba nevettek.

– Blagó János nem követhette el a gyilkosságot – tette kezét egy üres szék támlájára az ügyvédnő –, lévén kezelés alatt áll, amely kényszerképzetét hivatott kordában tartani, amely kényszerképzet abban manifesztálódik, hogy bűnösnek tartja magát. Bűnösnek, amiért életben van, és...

– Még egyszer? – szaladt ki Gordon száján. – Hogy miért?

– Bűntudata van – magyarázta Halmos Irén –, amiért egyedülként élte túl a borzasztó háztűzet, amely egész családját elpusztította szülőfalujában, Szentkirályszabadján.

Csak a papírt karcoló ceruzák és tollak hangja hallatszott, semmi más.

– A tüzesethez semmi köze nem volt, ezt a nyomozás is megállapította, ettől függetlenül kóros bűntudat gyötri, és ezen megváltozott, néha erősen zavart elmeállapotában az újságokban olvasott erőszakos bűneseteket vállalja magára, ekként keresve megfelelőnek vélt büntetést képzelt bűnösségére. Bizonyos vagyok abban, hogy Fischer detektív ezzel pontosan tisztában volt, hiszen mint közölte, alapos és kiterjedt nyomozást folytatott, amelynek

soron következő állomása bizonyosan a Lipót lett volna – mosolygott az ügyvédnő –, ahol Blagó Jánost kezelték, s ahonnan sikerült megszöknie, a helyzetet azonban tovább nehezíti, vagy éppen könnyíti, hogy kezemben fogom Kolompár Rezső tanúvallomását, melyet a mai nap reggelén
32 tett jelenlétemben, s melyben azt részletezi, miként vetett véget Espár Artúr életének. Kérésemre Kolompár Rezső hajlandó volt elkísérni a kapitányságra, ahol vallomásának fő részeit ismertette Nemes Géza...

– Sándor – szólalt meg Ferenczy Tibor. – Nemes Sándor detektív főfelügyelő – ismételte, majd Fischer detektívre pillantott, sarkon fordult, és szó nélkül kiment a helyiségből.

– Nemes Sándor detektív főfelügyelőnek, aki, mint azt megtudtam, azonnal elindult csoportjával, hogy a védencem, Kolompár Rezső vallomásában foglaltakat ellenőrizze – fejezte be azzal a mosollyal, amely csak a felületes szemlélő számára hathatott bűbájosnak. Kosztümkabátját begombolta, táskáját kezébe fogta, majd az ajtóból még visszafordult: – Kérem, detektív, folytassa – nézett Fischerre, aki aktákkal a hóna alatt állt egyenes háttal, arcán erőltetett nyugalommal, és alig tűnt el az ajtóban Halmos Irén filigrán alakja, ő maga is sürgősen távozott határozott, kissé gépies léptekkel.

– Hát, hogy akkor folytassuk – mosolygott Héczey, akár egy filmszínész. – Mint bizonyára emlékeznek, egy hónappal ezelőtt betörők jártak a Grozit Aszfalt és Kátrány Vegyitermékek Rt. Berlini tér 3. szám alatti irodájában. A betörők megfúrták a páncélszekrényt, és tartalmát, tizenkétezer pengőt, elvitték. Nos – szélesedett még jobban Héczey Péter mosolya –, nem kell tovább izgulniuk, mert a rendőrség nyomozása eredménnyel végződött. Őrizetbe vették Csehi Ferenc huszonnyolc éves éves napszámost, Wellisch Nándor huszonnyolc éves és Wellisch Károly harmincnyolc éves újságkihordókat, akik beismerték, hogy ők törtek be a Grozit irodájába.

– Remek, sőt kiváló munka – emelte fel Gordon a ceruzáját. – Ugyanakkor ha a Kolompár-ügyről mondana még nekünk valamit.

– Egészen pontosan ez a szándékom – vágta rá villámgyorsan a sajtóiroda vezetője –, amennyiben újabb hírek állnak rendelkezésemre.

– Mi van a mérgezett nővel? – kiáltotta valaki az első sorból, Héczey pedig nyájasan válaszolt.

– Egyelőre csak annyi ismeretes, hogy az Ybl Miklós tér 3. számú ház előtti padon ma hajnalban egy harminc év körüli elegáns, eszméletlen nőt találtak. A mentők a Rókusba vitték. Megállapították, hogy az illető Gál Irén, aki ismeretlen méreggel megmérgezte magát. Állapota súlyos. Kihallgatni még nem lehetett, a rendőrség így semmi közelebbi adatot nem tud róla, de természetesen a sajtó munkatársai lesznek az elsők, akik értesülnek a fejleményekről.

– Kérem! – emelte fel Gordon ismét a ceruzáját. – Meg tudja erősíteni azt a nem hivatalos értesülést, amely többünkhöz is eljutott, miszerint Fischer detektív hamarosan vidéken folytatja fényes pályafutását?

Héczeyt azonban nem lehetett kizökkenteni nyugalmából, folytatta, akár egy hamiskártyás, aki tudja jól: ha csak egy pillanatra meg- 33
inog, elbukhat.

– Mivel nem hivatalos az értesülése, ezért megerősíteni nem áll módomban, ahogyan cáfolni sem, mert ez a rendőrfőkapitány döntése, ugyanakkor emitt szeretném felhívni becses figyelmüket, hogy betörték a színészüdülőbe.

Ketten felröhögtek, Geiringer hortyogni kezdett.

– A Völgy utca 33. szám alatt lévő színészüdülőbe ismeretlen tettesek betörték. Az ablakon keresztül hatoltak be, az üdülőből ötezer pengő értékű fehérneműt vittek el.

– Nincs is annyi gatyá a világon – jegyezte meg valaki fennhangon.

– Hogyne lenne, a Csörtösé, az ő gatyája még ennyiből sem jön ki – tromfolt egy másik, Héczey pedig elégedetten pillantott körbe, majd tekintete egy rövid időre Gordonon állt meg. Szemében nem volt ellenségesség, vagy düh, ám jókedély és derű sem. Gordon állta a tekintetét, kicsit összeszűkülött szemmel várta, hogy mi lesz a sajtóiroda vezetőjének következő mondata.

– Lássuk csak – pillantott az előtte heverő papírra Héczey Péter.

– Lássuk csak, hol is folytassuk. Mivel is folytassuk. A székesfőváros tegnap sem szűkölködött olyan eseményekben, amelyek a nagyérdeműre tartoznak – vetett egy pillantást Gordonra. – Tehát. A főkapitányságon vasárnap őrizetbe vették özv. Tornyai Miklósné negyvenegy éves asszonyt, aki a Nefelejts ucca 24. szám alatt lakik. Az asszony kijelentette, hogy megöli fiát és menyét. Feljelentették, előállították a főkapitányságra, ahol az életveszélyes fenyegetést megismételte, mire őrizetbe vették. – Lapozott. – Az éjjel Bodor Zsigmond gazdalegény ittas állapotban behatolt régi haragosának, Csikó Jánosnak a lakására, és rákiáltott: “Most megöllek, végzek veled!” – Héczey nem átalotta felemelni hangját, mire többen kiegyenesedtek, egyikük megjegyezte:

– Tudjuk, megölte, végzett vele.

Héczey egy mindent látott prédikátor nyugalmával csóválta a fejét.

– Igen, csak nem úgy, és nem az. Csikó nem ijedt meg, baltát ragadott, Bodorra támadt, és tizenhárom baltacsapással agyonvágta.

Gordon az órájára pillantott, és felállt. Egy erős órája van megírni a cikket, akár egy egész kolumna is lehet belőle, és már fogalmazta magában az első mondatokat, amikor Héczey hangjára lett figyelmes.

– Gordon, ez a maga asztala.

Gordon tarkójára tolta a kalapját, és visszafordult.

– Féltékeny cigánylányok halálos kispárba tört ki tegnap a cigány-
soron – folytatta Héczey.

34 – Megvan a tettes? – kérdezte Gordon.

– Meg.

– Az igazi? A tényleges? – rakott Gordon a szájába egy cigarettát.

– Meg.

– Akkor majd megírja más – felelte Gordon. – Nekem sztorim is van, meg lapzártám is – biccentett, azzal kilépett a teremből az esőtől nehéz le-
vegőjű előtérbe, amely telis tele volt bűnössel és áldozattal, feljelentettel és
feljelentővel, elfogottal és üldözöttel, bűnössel és néhány ártatlannal, ciga-
rettafüsttel, vérgőzzel, sípszóval, morgással és fojtott zokogással, üres fe-
nyegetéssel és alkalomadtán beváltandó halálos ígérettel.

* Rendhagyó játékra invitáljuk kedves olvasóinkat. A novella első részében öt bekezdés első betűjét összeolvasva kapunk egy szót, ahogy a második résznél is. Aki bármelyiket beküldi emailben (jasz.attila@ujforras.hu), az megkapja emailben a novellát a teljes terjedelmében.